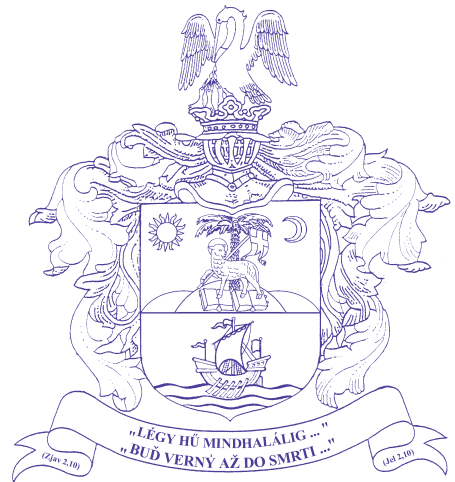

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXVIII. évfolyam

4. szám

Komárom, 2007. április

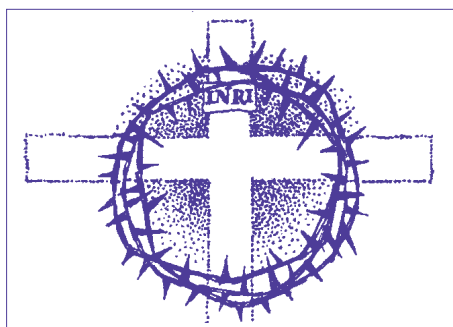
Ára 10 korona

A KERESZT ÜZENETE

„Azt, aki Istennek elvégzett tanácsából és rendeléséből adatott halálra, megragadván, gonosz kezeikkel keresztfára feszítve megölelék: Kit az Isten feltámasztott, a halál fájdalmait megoldván; mivelhogy lehetetlen volt néki attól fogva tartania” (ApCsel 2,23–24). Ez a néhány mondat a világ első keresztyén prédikációjából való. Péter apostol mondta ezeket a szavakat az első pünkösöd alkalmával a jeruzsálemi templomban összegyülekezett sokaság előtt. Jézus halálát és feltámadását együtt látja és mutatja meg.

Jézust kivégzik, meghal. Meghal, mint két kereszttársa, de Isten harmadnapra feltámasztotta a halálból. Nagyon sok más olyan gyilkosság volt már a történelem folyamán, amikor ártatlan embert öltek meg, de azok fölött – előbb vagy utóbb – napirendre tért a világ. De e fölött az egy fölött mindmáig nem. Mégpedig azért nem, mert ezt a halált a feltámadás megrendítő ténye követte. Ha nem lett volna feltámadás, akkor ez a gyilkosság is beleszürkült volna a történelmi múltba ugyanúgy, mint az összes többi. A feltámadás tette ezt a halált olyanná, hogy még több mint kétezer esztendő után is foglalkoztatja a világot. Ma is, 2007 nagypéntekén is a földkerekségen mindenütt arról beszélnek a keresztyének: akit ott a Golgotán megöltek, az harmadnapon feltámadott a halálból.

Így nézzük a keresztet! Péter is így látta, amikor azt mondta: Jézus Istennek elvégzett tanácsából és rendeléséből adatott halálra. Világosan látja, hogy az a szörnyőség, ami akkor történt, nem egy tragikus hősnek a szomorú bukása, hanem egy isteni követnek a megrendítő szolgálata. Mindannak, ami történt, pontosan így kellett történnie. Vajon igazán megértjük-e, hogy Jézus azért jött erre a földre, hogy kereszthalált haljon? Nemcsak szép és fontos dolgokat akart tanítani az embereknek, jó példát mutatni, igaz emberségre nevelni mindnyájunkat, hanem meghalni jött. Az egész passióban érződik az isteni rendezés. Jézus nemcsak passzív résztvevője az eseményeknek, hanem aktív cselekvője. Ahogy előre meg is mondta: „...én leteszem az én életemet, hogy újra felvegyem azt. Senki sem veszi azt el éntőlem, hanem én teszem le azt énmagamtól” (Jn 10,17).

Pilátus három nyelven íratja ki: „Názáreti Jézus, a zsidók királya.” Mint-ha a pogány Római Birodalomnak a teljes tekintélyével hirdetni ki három nyelven a világ minden népeinek, hogy az az ember, akit most megcsúfoltak és keresztre feszítettek, az nem más, mint az a küldött, akit Isten régen

(Befejezés a 2. oldalon)

Jubileumi köszöntő

Püspökünk, Erdélyi Géza 1937. április 2-án született az abarai parókián. Az elemi helyben és Málcán, a gimnáziumot Komáromban, a teológiát Prágában fejezte be (ahol később művészettörténetet is tanult). Első szolgálati helye a Zsinati Irodában volt, majd gömöri gyülekezetekben hirdette az Igét: Szalócon és filiáiban, Rozsnyón, Hanván és Rimaszombatban. Rozsnyói szolgálata mellett állami feladatként katalogizálta a betléri Andrassy-kastély és a krasznahorkai vár grófi könyvtárát, több fontos régi kéziratot talált. Ugyanakkor írta le tudományosan a történelmi Gömör vármegye klasszicista épületeit. Ezért a fölfedező munkájáért nyerte el Prágában a doktori címet. Rozsnyóról többek között a politikai rendőrség zaklatásai miatt fogadta el a hanvai gyülekezet meghívását. A rendszerváltás után előadott a prágai teológián, s 1996-ban egyházunk püspökévé választották; majd az MRVSZ alelnöke, a Magyarok Világszövetsége egyik irányítója és az MRETZS elnöke lett. 1996-ban hívta meg a rimaszombati gyülekezetet, és püspöki hivatalát is ebbe a központi földrajzi fekvésű városba telepítette át.

Püspöki szolgálata szüntelen szervező, építő, átalakító, jobbító munkában telik. Részt vett a komáromi teológia megalapításában és akkreditálásában, iskoláink és intézményrendszerünk kifejlesztésében, elkobzott ingatlanjaink visszaperlésében, egyházunk ökumenikus és nemzetközi kapcsolatainak erősítésében. Döntő szerepet visz a gyülekezetek és intézmények létfeltételeinek biztosításában. Az Úr őt szemelte ki, hogy egyházunkat az új, szabad társadalompolitikai feltételek között korábbi súlyos belső helyzetéből kivezesse, s jövőjét szilárd alapokra helyezze. Lelkiségről, világlátásáról és terveiről a 2005-ben megjelent könyve, az *Erőt kaptok, és tanúim lesztek* nyújt hiteles képet.

Szolgálatait köszönjük, eljövendő esztendőire és családjára az Úr bő áldását kérjük.

—IL—

Mécs László KÖNYÖRGÉS A KÁROMKODÓ MAGYARORSZÁGÉRT

*Uram, sok könnyünk és imánk
miatt adod még kenyerünket;
– de több száz éve háborút
nem nyertünk és nem is nyerünk meg,
mert káromkodó nép vagyunk!*

*A nagy jóléttől megveszett
polgári gőg csak csúfolódva
csaholta szent neved hiteket,
csodák szirmára, Napra, Holdra:
gyalázva Művészt s műveit.*

*Erdőn-mezőn áldás esőz
a föld dolgos parasztfiára,
– s virág, vetés között a gőg
káromlást szór az ég Urára,
ha sántul sorsa vagy lova.*

*„Nem tudják mit cselekszenek!”
Mondá Fiaid, midőn a vének,
papok szidták a Golgotán;
s bocsánatot kért őt sebének
szájával. Ezt kérjük mi is
a Jézus Krisztus által. Ámen.*

*A gyárakból emlékedet
gyűlölködő szó-vegyszerekkel
kiirtották, – mindenik
gépnél egész nap, este, reggel
rajzik fel a káromkodás.*

*Így mégis ott vagy, mint a lét
egyetlen, élő Oriása:
mert a munkás-gőg nem talál
nagyobb lényt megcsúfoltatásra!
Ne verd meg mégse népeimet!*

*A sok szenny-szó, mocsár-atom
ne sűrűsödjön fent halomba,
mint őserdők láz-tébolya
s ne hulljon vissza atombomba
alakjában reánk, Uram!*

A kereszti üzenete

(Befejezés az 1. oldalról)
megígért. Az ellenségével kiáltotta ki,
hogy Ő csakugyan az Isten Fia: Úr és király!

Mi nem voltunk ott, amikor Jézust meggyilkolták, az apostol mégis ránk is mutat, amikor azt mondja: „Gonosz kezeikkel keresztfára feszítve megöltétek...” A nagypéntek legrettenetesebb terhe az, hogy szembe kell nézni azzal az iszonyú ténnyel, hogy megöltük Jézust. Kiöltük magunkból és világunkból. Vagy talán nem? Igazán él? Él a szívünkben, a gondolkodásunkban, az emberekhez való viszonyulásunkban, a cselekedeteinkben, meg a családi életünkben, munkánkban?

Igazán él Jézus? Ha igazán él, akkor ilyen csüggedten, mocskosan kell kinéznie a szívünknek; családi életünknek pedig ilyen széthullónak és zűrzavarosnak? Mi ebben a krisztusi? Hol van ebből az én szeretetem, hol van ebből az én lelkem, a megváltás?

Pedig ennek a szerencsétlen világnak Jézus lenne az egyetlen igazi komoly reményisége. Hiszen Jézus jelenti mindazt, ami az emberi életben a legszebb és a legjobb. A szeretetet, a békességet, a megbocsátást, a tiszta örömet, az igazi testvéri közösséget, az önzetlen szolgálatot. Jézus személyén árad be Isten mint mennyei energia ebbe a világba. Valóban

érezzük és megbecsüljük ezt? Mert ez a kereszti üzenete minden ember számára.

*Krisztus is
szenvedett
értetek, és példát
hagyott rátok, hogy az ő nyomdokait
kövessétek: ő nem tett bűnt, álnokság
sem hagyta el száját, mikor gyalázták,
nem viszonozta a gyalázást;
amikor
szenvedett, nem
fenyegetőzött,
hanem rábízta
ezt arra, aki
igazságosan ítél.
Bűneinket maga
vitte fel testében
a fára, hogy
miután meghal-
tunk a
bűnöknek, az
igazságnak
éljünk: az ő
sebei által gyó-
gyultatok meg.”
(1Pt 2,21–24)*

IMÁDSÁG NAGYPÉNTEKEN

Sorsunknak Ura, igazságnak és szeretetnek Istene! Leborulunk előtted a megváltott szívek boldog alázatával. Urunk

Az ÚR színe előtt

Úr Jézus, adj nekünk mennyei értelmet, hogy a Te kegyelmed megóvjon minket a világ minden balga gondolatától. Gyűjts a közelségedbe minket, elménket csillapítsd le kegyelmed ajándékaival, hadd legyünk áldottak a Te színed előtt. Uram, nálad van minden bölcsesség kulcsa, nyisd meg Lelkeddel szemünket, hogy láthassuk a Te dicsőségedet és bőkezű szeretetedet, hogy teljes szívvel, lélekkel és akarattal kezdjünk a menny felé lépkedni, hogy szentül éljünk a Te színed előtt és szeressünk Téged, aki bennünket annyira szeretél. Dicsőítsd meg magadat szíveinkben. Add, hogy megismerhesünk teljes nagyságodban. Hadd legyenek szíveink a Te műhelyeid. Töltsd be őket, hogy reménykedve kövessünk Téged, aki előttünk járta és elérte a célt. **Ámen.**

Gerhard Tersteegen

halála napján könnyeket hullatva dicsőítünk, hogy elvégzett tanácsodból és rendelkezésből adtad őt halálra, hogy mi élhessünk általa. Ó, ha erőnk volna mindazt elmondani, amit szívünk érez! Ó, ha az ég elsötétült, a föld megindult, a templom kárpitja meghasadt Fiaid szenvedése láttára, hogyne borulna gyászba a mi gyarló emberi lelkünk, hogyne szomorodna meg szívünk, amikor annak gyötrődését látjuk, akinek lelkünk gyógyulását, újjászületésünket, üdvösségünket köszönhetjük. Félelem járja át a szívünket, mert mi ma is bűnöktől kötözött vagyunk. A kereszti alatt szánj meg minket, gyötrődő bűnösöket, mennybéli nagy Isten! Szánj meg bennünket bűnbocsátó hatalmaddal, ölelj magadhoz kegyelmeddel Fiaid kereszti alatt. Az ő vérenek áldozatával szívünket tisztítsd meg a bűn rabságától.

Azzal az alázatossággal, mellyel Te tudtál elviselni minden megalázó terhet, taníts meg minket engedelmesen elviselni tövises, sokszor fájdalmas sorsunkat. Azzal az engedelmisséggel, mellyel Te önzetlenül egész lényedet kereszthalálra adtad, add, hogy mi is odaszenteljük minden erőnket neked. Azzal a szelídséggel, amellyel Te adtad lelkedet Atyád kezébe, segíts, hogy mi is odaszenteljük életünket Istenünk dicsőségére, itt e földön, embertársaink életében. És add, ha majd életünk utolsó órája elérkezik, mondhasuk mi is a Te hiteddel: Atyám, kezembe teszem lelkemet. **Ámen.**

Molnárné Miklós Malvína

AZ ÉBREDÉS TŐLÜNK IS FÜGG

Adjuk mindenkinek az Igét!

Nagy Antal Mihály lelkipásztor, sárospataki teológiai tanár sokat próbált teológus, aki a közelmúltban egy ifjúsági találkozón elmondta: kelet-magyarországi szolgálati helyein többször megélhetett lelki ébredést. Arra kértük, hogy idevágó tapasztalatait – a rendszerváltás óta eltelt időszak figyelembevételével – ossza meg lapunk olvasóival.

– **Tanár úr, hogyan látja, lesz-e ébredés a Kárpát-medencében?**

– Határozottan azt kell mondani, hogy Isten akarja, hogy legyen ébredés, legyen megújulás. Ez az ő egyetemes akarat, amit munkál is, amit többször felkínált a Kárpát-medence népeinek. Persze, nem az az alapvető probléma, hogy Isten akarja-e, hogy legyen ébredés, hanem az, hogy mi akarjuk-e. Az ébredés mindig azt jelenti: igazodás az Isten akaratához. Az a nagy kérdés, hogy valóban akarunk-e az Isten akaratához igazodni, és igazán akarja-e megélni és hirdetni Isten akaratát az egyház. A rendszerváltás után – és most a Magyarországi Református Egyházzal beszélek – nem a jövő egyházának az építése került az előtérbe, hanem valójában a múlt egyházának a restaurálása. Ez pedig végzetes hiba. Mert nekünk mindenképpen a jövő egyházát kellene építenünk; azt keresni, hogy Isten akarata szerint milyen legyen, és ekkor találkozna a mi vágyunk és Isten akarata. Ha így teszünk, akkor Isten majd bizonyára megadja az ébredést, a megújulást is, ami egyszerre mind a Kárpát-medence népeinek a megbékélését is jelenti.

– **Ha az elmúlt tizenhat évet nézzük, akkor mit mutat a „gyakorlat”?**

– Úgy tűnik, ebben a fogyasztói társadalomban és piacgazdaságban teljességgel a pénz, a mammon uralma az, ami rendkívüli hatással van az emberekre és befolyásolja életüket és gondolkodásukat. Rendkívül veszélyes dolog! Abban az értelemben is, hogy ez a kor nincs tekintettel arra, hogy az ember érték, s hogy közösség vagyunk, s hogy ebben a közösségben mindenkinek helye van. Az egy óriási hazugság, hogy az államnak nem az ország, a népesség jólétéről kell gondoskodnia – hiszen azért van ösidőktől fogva. Ha a régmúltban a nép problémáját a varázsló nem tudta megoldani, akkor megették őt, mert azt

mondták, hogy alkalmatlan arra, hogy a közösség javát szolgálja. Tehát az a legnagyobb hazugság, hogy a vezetőknek nem ez a dolguk. A pásztoroknak éppen az a dolguk (és alapvetően a politikai vezetőket is pásztoroknak nevezi a Szentírás), hogy ne magukat hizlalják, hanem a bárányokat. Itt pedig most jó kövér pásztorok vannak és egy soványodó nép. Ez döbbenetes dolog!

– **Ön szerint az egyház mennyire a Jézus megtalálásának a helye?**

– Mindenképpen. Az alapvető kérdés az, hogy az egyház milyen mértékben a Krisztus teste, mennyire van jelen benne Krisztus. Engem annak idején nagyon szíven ütött, mikor olvastam a Bibliában azt a részt, amikor a feltámadásnál panaszkodik a kereső: elvitték az én Urmat, nem tudom, hová tették őt, itt kellene valahol lennie. Nos, az egyház valami ilyen. Itt kellene lennie a Krisztusnak! Kellene, hogy az egyház fel tudja mutatni, hogy itt van Krisztus s hogy az

Dr. Nagy Antal Mihály
(A szerző felvétele)

egyházban meg lehessen találni. De ez csak akkor és abban az egyházban lehetséges, ahol Jézus Krisztus valóban jelen van. Az egyháznak tehát mindig az a feladata, hogy felmutassa az Úr Jézust, és aki Őt keresi, az megtalálja ott, hogy milyen az Isten képe és valósága. Ez tulajdonképpen az istenképűsége teremtett emberi mivoltának is a lényege: az ember nem abszolút ura a természetnek és a földnek, hanem Istent kell benne képviselnie, hogy aki látja őt, az benne Istennel találkozzon! S ez az, amiből totálisan kiesett az ember; most már nem mutatja föl az Isten képét ebben a világban. S ha ez az egyházban következik be, ha nem mutatja fel vagy nem a valós Krisztus képét mutatja fel, akkor ott

nem fogják az emberek megtalálni. Viszont alapvető igazság, hogy mindig volt egyháza Istennek, most is van, legfeljebb nehezebb a megtalálása. Igaz az, amit Ámósnál mondott az Úr: eljön az az idő, mikor éhséget, szomjúságot támaszt, és vándorolnak majd napkeletről napnyugatra, keresik és nem találják. Holott meg kellene, hogy találják. Ez a tragédia: hogy pont azért vagyunk az egyház, hogy az emberek megtalálják Istent. S ha az egyházban nem találják meg, vagy egy hamis Krisztust találnak, elriasztják az igazi Krisztustól az embereket. És ez nagyon sokszor bekövetkezett.

– **Mennyire és mivel tartja elérhetőnek a középgenerációt?**

– Az kétségtelen tény, hogy a rendszerváltással óriási lehetőséget adott Isten népünknek és az egyházunknak is. De úgy látom, hogy nem élt sem a népünk, sem az egyház ezzel a lehetőséggel. Ismét bekövetkezett voltaképpen az, ami a második világháború után bekövetkezett, és amit már a nyíregyházai konferencián az ott lévők kimondtak: ez a nép nem tért meg Istenhez. Megint kimaradt az Isten kezéből való elfogadása annak, hogy egy ilyen lehetőséget kaptunk, és elmaradt, hogy teljességgel az Istenhez forduljunk. A megszólíthatóságnak a kérdése alapvetően azzal függ össze, hogy csak akkor tudom megszólítani a másik embert, a mai embert és a mai magyar népet, ha valóban Krisztus szól általam. Itt látjuk a titkát annak, hogy amikor a samáriai asszony találkozott Jézussal s Jézus azt mondta neki, hogy én vagyok az, aki veled beszélek, és fölfedezte, hogy a Messiással beszél, akkor már mindjárt lehetett az asszonnyal beszélni és megszólítható lett, és ő is alkalmassá lett arra, hogy másokat megszólíttson. Az alapvető feladat tehát valóságos életközösségben lenni Jézus Krisztussal, hogy Krisztus lakozzék bennünk hit által és Krisztus szóljon általunk. Ez az, amit Barth Károly annak idején annyira hangsúlyozott, amikor azt mondta, hogy élő Igét kell adni. Mit csináljunk a gyerekekkel? Adjátok nekik az Igét! Mit csináljunk az ifjakkal? Adjátok nekik az Igét! Mit csináljunk a felnőttekkel? Adjátok nekik az Igét! Mit csináljunk az öregekkel? Adjátok nekik az Igét! Az élő Igét, az élő Krisztust. És fontos, hogy az élő Lélek által szóljunk, mert ez az, ami igazán megszólíthatóvá teszi az embert: elveszettségében igazán csak Isten tudja megszólítani.

A. Kis Béla

Egyszer-másszor még kíségettem nála, és ilyenkor láttam, hogy csaknem mindegyik kikeresztelkedett a keresztlevél átvételekor pénzt adott át neki. De olyat is láttam, hogy volt, aki kijelentette, hogy héttagú családjáért most semmit sem adhat, mert a járási hivatalban ki kellett fizetnie a bizonylatokért három ezer-ötszáz koronát, ötszázat személyenként. Ennyit zsaroltak általában a hivatali személyek a kényszerhelyzetbe kerültektől, pedig a megállapított díj öt korona volt. Volt olyan, aki a bizonylatot nem tudta kiváltani, és Sedivi adott neki erre pénzt abból, amit a keresztlevelek kiállításáért kapott. Arról is tudok, hogy egy-néhány nagyon vagyonos, soktagú család több ezer koronával maradt adósa, mert még azokat is kíségette, amíg tehetette, akiket a gárdisták 1944 nyaráig rendszeresen zsaroltak.

Önkéntelenül is felmerül a kérdés: volt-e értelme, hogy a sok száz segítséget kérő, kétségbeesett, ártatlanul üldözött ember megértésre talált agg lelkipásztorunk lelkében, hogy Keresztelő János példáját lelkesen követve buzgón keresztelt, félretéve minden formaságot, nem törődve a veszéllyel, amelynek kitette magát, amikor az egyház keblére ölelte azokat, akiket már 1942-ben a haláltranszportokra szántak? Igenis mondjuk: volt értelme, mert hétszáz és egy-néhány családban ez tartotta a lelket két teljes éven át, ha ez alatt az idő alatt zaklatva is voltak az örökös bizonytalanság miatt. Csak aki maga is átélte halálos veszedelmet, az tudja becsülni a percet is, amely a csapást elodázza. Az egészben az a legnagyobb érdeme Sedivinek, hogy a reménység napjait és hónapjait megszorította.

Már nem élte meg sok száz megkereszteltjének elhurcolását, sem a kis töredék visszatérését. A miattuk elszenvetett börtön miatt korábban került a sírba. De előbb megkísérelte még egyszer enyhíteni védenecinek sorsát, kitéve magát újabb megtorlásnak. A gondnok kíséretében 1944 tavaszán, amikor a Hlinka-gárdisták zsarolásai tetőztek s a kikereszteltek a kormányrendelet ellenére a gyűjtőtáborok részére tömegesen összefogdosták és elhurcolták, a zsidóközpont pozsonyi irodájában tiltakozott ez ellen és az embertelen eljárás ellen. Ez volt a belügy egyetlen hivatalos szerve zsidó ügyben, ahol csupán zsidókat alkalmaztak. Csodálkoztak merészségén, megköszönték közbenjárását, és ígérték, hogy a további atrocitásokat megakadályozandó intézkednek a kormánynál. A megtorlás elakasztotta az intézkedést.

Megemlékezés néhai jó Sedivi Lászlóról, a nyitrai református gyülekezet első lelkipásztoráról (III.)

Sedivi cselekedeteiről és egész kiterjedt zsidómentő akciójáról egy kikeresztelkedett híve – aki mindmáig hűséges és lelkes tagja egyházunknak – 1946-ban Prágában egy sajtóértekezleten mély megindulással emlékezett meg, s előadta, hogy gyülekezetünk és általában a szlovákiai református gyülekezetek az üldözések legvadabb idejében a zsidók megmentésében milyen nemesen viselkedtek.

Nagy élet- és akaraterő mozgatta Sedivit még hetvenedik életévében is, és hihetetlen teljesítményekre tette képessé. 1944-ben pünkösöd napján, június 2-án 10 órakor Nyitrán tartott istentiszteletet, úrvacsorasztsáttal. Aztán gyalog kisie-

Sírköve a nyitrai temetőben

tett az állomásra. Vasúton, üzbégi átszállással Aranyosmarótra utazott. Ott megint gyalog a messzi imaházig ment, és négy órai kezdettel az istentiszteleten úrvacsorát osztott. Fél hatkor ismét az állomáson volt, és megint üzbégi átszállással, Privigyén át éjjel 11-kor Nyitrabányára érkezett. Az ünnep másnapján, reggel nyolc órakor úrvacsorában részécsitette a bányászokat és családtagjaikat. Utána mindjárt vonatra szállt, és két átszállással, Felsőstübnyán és Garamberzencén át délután két órakor érkezett Garamkovácsiba. Egyórás gyaloglással, majd autóbusszon és szekéren este fél hatkor Horhíba (Léva mellé) érkezett. Mindjárt istentiszteleten szolgált, és úrvacsorát osztott. Ott megpihent, és meghált. Reggel jókor istentiszteletet tartott, aztán kocsin, autóbusszon, gyalog és végül vonaton Garamkovácsiból Aranyosmaróton s Üzbégen át harmadnap estefelé hazaérkezett, rendesen enni és megpihenni.

Ez volt utolsó körútja. Sem ő nem gondolt erre, sem mi nem tudtuk. A jól végzett munka tudatával, mosolyogva mondta el nekünk, hogy az út nem viselte meg különösképpen. A rákövetkező vasárnapon még szolgált nálunk a templomban, ám veszedelmesen kikezdte már egészségét a nem egészen két évvel korábbi, a kilencvennapos illavai fegyházi tartózkodás alatt szerzett kór, amely kétharmadára zsugorította a rendkívül erős fizikumú, deli férfit.

1944. június 20-án temette el őt (kivánságára) a magyarbódi lelkész, Nyitrai Dezső, akit ő választott utódjául. „Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam, végezetre eltétem nekem az igazság koronája, melyet megad nekem az Úr ama napon...” (2Tim 4,7-8a). Ezzel a bibliai idézettel köszönt el tőlünk, és mi úgy éreztük, hogy tartozunk neki azzal, hogy ezt véssük sírkövére.

Acsay Lajos

Özv. Dobos Béláné MÉGIS*

*Milyen sokat kellene hinnem,
s mily keveset hiszek.
Mily keveset kellene vinnem,
s mennyi terhet viszek.*

*Egyedül Rá kellene nézmem,
s magamra révedek.
Ragyog a cél viharban, vészben,
s hányszor eltévedek.*

*Mégis... elcsüggedjek, megálljak?
Miért csüggedjek el?
Hisz olyan keveset hiszek még,
s már az is fölelem.*

*Minden én nyomorúságomnál
nagyobb a kegyelem.
Ebben hiszek s szemem bűnbánón
megint ráemelem.*

*Kis hittel, hogy megerősítsen,
míg többről többre nő,
s egész a célig elsegítsen:
hatalmas Isten Ő.*

* A vers Dobos Béla volt bákai lelkész halálának 10. évfordulójára íródott, aki 1997. április 13-án hunyt el

Mára majdnem minden tekintetben elért bennünket a nem is olyan régen még csak áhított nyugati világ. A jóléti szekularizált társadalom szabadossága pedig lerántotta a „leplet”, és szabad utat engedett az általunk eddig csak ritkán emlegetett ezotéria sötét birodalma titkos tanainak is. Mostanra hazánk is betagozolódott azon országok sorába, amelyekben jövendőmondók, jósok és kártyavetőők szinte „hivatalosan”, tévéműsorok segítségével olykor órákon keresztül adagolják a sok szellemi mérget a mindig valami újra éhes, elvilágiasodott polgárnak.

Lothar Gassmann könyve a boldogságra és beteljesedésre éhes emberek ezoterikus tanok százaihoz való menekülésének veszélyeire hívja fel a figyelmet. „Korunk izzik a vallásosságtól. Már nem a gépek világának józansága az, ami sokakat lenyűgöz, hanem a természetfeletti mágiája, az elrejtett dolgok varázsa, az okkultizmus. A jóga és a jóslás, a szellemek által történő gyógyítás... az asztrológia és a pszichotechnikák a menők manapság” – írja a szerző.

Könyve szól azokról a magukat és saját gyermekeiket is mérgező szülőkről, akik az „ilyen a világ, mit tehetünk?” könnyelmű megállapítások közepette szolgáltatják ki önmagukat és gyermekeiket is a jóslásról, varázslásról, mágiáról szóló tévéműsorok, irományok garmadájának s ezáltal a Sátán mérgeének. Ezek meglehetősen kemény szavak. Ám a valóság – amit olykor túl későn veszünk észre – sajnos legalább ilyen kemény, és Európa-szerte is egyre ijesztőbb képet mutat.

Lothar Gassmann könyvének elolvasásához nem kellene hosszú órák. Tömören, világosan és lényegre törően enged bepillantást az ezotéria bonyolult világának rejtelmeibe, miközben az olvasót rövid fejezetekben vezet keresztül mindazokon a közös gyökérből táplálkozó titkos tanokon, melyeknek gyakorlatai a 19. század elejé-

Az ezoterikus tan mint segítség az életben?

től kaptak újra lángra. Ír az ezoterikus tanok lényegéről, egyes formáikról, a spirituális invázió Keletről történő elterjedéséről, majd az 1875-ben alakult Teozófiai Társaságnak a nyugati világra kifejtett szellemi hatásairól.

A spiritizmus négy kategóriáját különbözteti meg, ezt követően leírja a fehér és fekete mágia jellem-

regények angolórán való olvastását.

A könyv hatása pedig ezen a ponton válik igazán ijesztővé, hiszen felnöttek „viszik” gyermekeiket egy olyan világba, amely „undorító állatok és szörnyek, a rettegés, a rémület, az undor, a félelem, a horror, az elmebetegség és az örület világa” – írja a szerző.

Franzke a New Age korszakába ágyazva beszél a Harry Potter-pedagógia okkult és keresztyénellenes jellegéről és ezzel együtt egy félelmetes új korról, melyet a mágia korszakának nevez. Reméljük, írása a szabadulni vágyóknak hasznos eligazítást, az Isten Igéjéből élőknek pedig hitükben való megerősödést ad.

Vámos Béla

(Evangéliumi Kiadó, Budapest 2006)

ző vonásait, beszél a démonok hatásáról és külön fejezetben foglalkozik a New Age világmozgalom ismertetésével. Ezek után a Biblia tárházának Igéit segítségül hívva ad útmutatást az okkult megköztözöttségekből való szabadulás kiútjairól.

A könyv második részét főképp a gyermeket nevelő felnöttek olvashatják nehéz szívvel, hiszen **D. Franzke** félelmetes valóságképet ad a Harry Potter-jelenségről. Jelenségről beszél, hiszen a könyv sajnos túlöntött önmagán.

A Potter-könyvek – melyeknek alap gondolatát az író villámszerű vízió által nyerte – iránti lelkesedés olyannyira világméretű és elfogadott, hogy például egy sajtótájékoztató után a Saar-vidéki német kultuszminiszter elrendelte a

Feladvány

Mi a magyar jelentése az ezoterikus szónak?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **május 15-ig** nyílt levelezőlapra, képeslapra vagy emailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A februári számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik úgy tudják, hogy a Zergi Gábor könyvének címe a *Péld 4,13*-ból származik.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Zsinati Elnökség jóvoltából – könyvjutalomban, mégpedig **Csicsay Katalin** (Dunaszerdahely), **Pozsga Alena** (Tornagörgő) és **Ribarics Márta** (Komárom).

Mindhárman Rudolf Bohren *Böjt és ünnep* című könyvét kapják. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

Református énekeskönyvünkben a *Fohászok* fejezet alatt találhatóak az *Ünnepi fohászok*, azaz az egyházi év alapján összeállított (főleg fennálló) énekeink. Köztük találjuk a nagyon ismert, *E húsvét ünnepében* kezdetű éneket (a 186. és a 187. számú fohászok) mellett a 12. századból fennmaradt, kevésbé ismert *Krisztus feltámadott*, / *Kit halál elragadott* kezdetű éneket. A dór hangsorú húsvéti szekvencia dallamát a *Victimae paschali laudes*-ből származtatják. A dór egyházi hangsor jelentősége ennél az éneknél az, hogy az ének hetedik foka, azaz a C hang minden esetben C marad, és nem változik Ciszre, ugyanis amint átváltozna arra, a fél hangköz zeneileg a szenvedésre utalna, így az ének elvezítené húsvéti diadalát.

Eredetileg a zárósor szövege, a *Kyrieleis* (Könyörüljél!) a bibliai vámszedő imádságából származó Kyrie eleison! (Uram irgalmazz!) felkiáltás. Ez a könyörgő zárósor megtalálható régi énekeink némelyikében is, mint pl. a 234. számú (*Jer; kérjük Isten áldott Szentlelkét* című) dicséretünkben. De a mi énekeskönyvünkben Alleluja szöveget kap ennek a húsvéti éneknek a zárósora. Több zeneszerző (többek között **J. S. Bach**, **Liszt Ferenc**, **Carl Orff**, **Ádám Jenő**) is felhasználta e dallamot.

A református énekeskönyvünk harmadik részében a *Hitvalló dicséret* és *lelki énekek* című fejezet alatt is több ismert és kevésbé ismert húsvéti éneket találunk. A 17. században Komáromban és Érsekújvárott szolgált református lelképásztor, **Pécselyi Király Imre** több egyházi ünnephez is írt éneket. A 315-ös számút (*Krisztus Urunknak áldott születésén*), a 337-es számút (*Paradicsomnak te szép élő fája*) és a 226. számút (*Krisztusom, kívüled nincs kihez járulnom*). Egyetlen húsvéti éneke a 350. számú, *Feltámadt a mi életünk* kezdetű dicséret, melyben Pécselyi Király a tavaszi természet szépségének megéneklésével fejezi ki a feltámadás örömteli ünnepét és hangulatát: „*Mezők megzöldülnek, / Ég madarai zengenek, / Fákon vígan énekelnek, / Szárnyukon repdesnek; / Minden illatozó fűvek gyönyörködtenek, / Dicséretre intnek*”. A harmadik versszakban maga Krisztus szólal meg a galileai tanítványoknak: „*Pétert vigasztalván: / Örvendj te, ki voltál gyakran bűnért sírásban, / Alázatosságban*”. Eh-

Húsvéti énekeink

hez a magasztos szöveghez kitűnően párosul a világos, szövegszerű dallam, mely akkor cseng igazán, ha azt beszédszerűen tudjuk énekelni.

A 353. számú, *Krisztus feltámadta igazságunkra* kezdetű ének egyszerű dallamvezetésével és ritmikájával szinte húsvéti gyermekének is lehetne. Kitűnően énekelhető kánonként is. Szövege egyszerű, de közben felelősségre is von, hisz ha azt énekeljük, hogy „*Krisztus feltámadott!*”, hogyan élhetünk bűnben mégis? „*Azért a Krisztus halála / Nem használ minékünk*” – tart mintegy tükröt az ember elé. Ahogyan Pál apostol is elítélően szól azokról, „*Kiknél megvan a kegyességnek látzata, de megtagadják annak erejét*” (2Tim 3,5). Ezért hangzik az éneken a

felszólítás: „*Támadjunk fel testben / Azért a bűnből*.” Utolsó versszaka a Szentháromságot dicséző doxológia, mely szinte elmaradhatatlan régi énekeinknél. Az éneknek összesen kilenc versszaka van, de a strófák rövidsége és tartalmas mondanivalója megkívánja, hogy végigénekeljük.

A sorban az utolsóként említeném a 16. századi német kántortanító, **Nikolaus Herman** énekét, a *Felvirradt áldott szép napunk* kezdetűt, mely a 356. számot viseli énekeskönyvünkben. Mind a dallamát, mind pedig a szövegét ő írta ennek a húsvéti éneknek, amely református énekeskönyvünkbe csak a múlt században, **Áprily Lajos** fordítása nyomán kerülhetett be. Az ének lüktetése egy régi itáliai táncípusra, a gagliardára (ejtsd: galjarda) emlékeztet, melynek lüktetése, feszes ritmusa és első énekünkhöz hasonlóan dór hangzása bizonyossággal hirdetheti Krisztus feltámadását. Aktív, érthető szövegmondással méltó arra, hogy megszólaljon és sokfelé hirdesse: „*Krisztus hozott új életet. Halléluja!*”

Végül hadd említsem **Bódiss Tamás**nak, a Magyarországi Református Egyház országos egyházzenei előadójának a *Református istentiszteleti énekkönyvjavaslat az év vasárnapjaira és ünnepeire* című gyűjteményéből a húsvétra jelölt énekeknek a sorát. Azt javasolja, hogy a húsvétot követő vasárnapokon is folytassuk a húsvéti énekek éneklését, ismerjünk meg minél többet azokból.

Énekek húsvétvasárnapra

Fennálló ének: a 118. számú zsolttár 1. és 12. verse (*Adjatok hálákat az Úrnak*) vagy a 117. számú (*Az Urat minden nemzetek*).

Főének: a 356. (*Felvirradt áldott szép napunk*), a 350. (*Feltámadt a mi életünk*), a 351. (*Emlékezzünk ez napon*) vagy a 348. (*Jézus meghalt bűneinkért*).

Igehirdetés előtti ének: a 185. (*Krisztus feltámadott*).

Ráfelelő, illetve úrvacsorára készítő énekek: a 347. (*Jézus, ki a sírban valál*), a 353. (*Krisztus feltámadta igazságunkra*).

Úrvacsora alatt többek között az ünnepi énekek közül ajánlott: a 349. (*Jézus meghalt bűneinkért*), a 352. (*Krisztus im feltámadta*), a 357. (*Jézus, én bizodalمام*).

Záróének: a 350. (*Feltámadt a mi életünk*), a 196. (*Mondjatok dicséretet*).

Énekek húsvéthétfőre

Fennálló ének: a 105. zsolttár 1. és 2. verse (*Adjatok hálát az Istennek*).

Főének: a 357. (*Jézus, én bizodalمام*), vagy a 350. (*Feltámadt a mi életünk*), vagy a 354. (*A Krisztust megfeszíték*).

Igehirdetés előtt: a 185. (*Krisztus feltámadott*).

Ráfelelő, illetve úrvacsorára készítő ének: a 388. dicséret 5. és 8. verse (*Maradj meg, Uram, velünk*), vagy az 511. dicséret 1. és 2. verse (*Maradj velem*).

Úrvacsora alatt és záróénekként ajánlottak a vasárnapi énekkönyvben megjelöltek.

Süll Kinga

Egyre durvuló világunk láttán sokan és sokszor mondják, milyen mások a mai fiatalok. Bezzeg a mi időnkben... Ilyenkor magamban (olykor hangosan) ennyit teszek hozzá: **amilyené nevelődtek, amilyené a szülők, a nagyszülők, a környezet formálta őket. Egy kicsit szemforgató a fiatalok felett pálcát török sóhajtozása.**

Ugyanis nagyon sok gyermek volt kénytelen olyan családba beleszületni, ahol nem a házasság gyümölcseként (időre, nem idő előtt) láthatta meg a napvilágot, hanem már megfogant életként „kényszerítette” szüleit, hogy ha már így alakult, hát kössék össze az életüket. Felborult a sorrend, az isteni rend.

És mire sok pici világra jön, addigra szülei már foltozgatják foszladozó házasságukat... Ha végleg „szétfeszlik” és elválnak, akkor azért, ha pedig a szakadást újra és újra csak összefércelni sikerül, akkor pedig azért sérül a gyermek. Csak ritka kivétellel tudják átmenteni ezeken a fájdalmas helyzeteken a gyermekeket. Mert ők sajnos elveszítik a családi fészek melegét, amit csak egy édesanya és édesapa együtt tud megfelelő hőfokon tartani. A hatások – amik érik, a csalódások, amik érlelik őket – sokukat arra a meggyőződésre juttatják, hogy a házasság intézménye rabság, s felnőve inkább a „szabadságot” választva élnek – egyedül vagy párkapcsolatban, próbaházasságban. Csoda?

Amelyik házasság nem sikerül, ott a szülők boldogtalanok, és sajnos gyakorta előfordul, hogy tehetetlen dühük áldozatul esik a kiszolgáltatott gyermek.

Az indulatos fegyelmezés

Sok felmérés tanúsítja, hogy a szülők jelentős része az indulattal irányítók csoportjába tartozik. Ők azok, akik maguk is híján vannak az önfegyelemnek, és a fegyelmezésnek túl gyakori, megalázó módját alkalmazzák, amikor indulatból verik meg gyermekeiket (házastársukat).

„Gyermekkorban szüleinke istennek tekintjük... A gyerek szerint amit a szülő tesz, úgy kell cselekedni. Ha a szülők önuralom és önfegyelem nélkül élnek, a gyerek lelke mélyén arról fog meggyőződni, hogy ez a helyes életmód.” M. Scott Peck figyelmeztet erre *A járhatlan út* című könyvében.

Az Új Szó ez évi március 14-i számában olvastam: „A legfrissebb felmérés szerint Szlovákiában a gyermekek kétharmada volt már szemtanúja családján belül erőszaknak vagy valamilyen otthon, a szülei által elkövetett agresszív cse-

„Reggel fogj a magvetéshez...” (IX.) A tekintélyromboló fegyelmeztelenség

lekedetnek. Százból hatvannégy esetben durva kiabálásba torkollik a szülők vitatkozása, harminckilenc esetben verekedéssel zárul.” Hogy milyen mértékben van jelen a gyermekek körében az agresszió, arról legjobban a pedagógusok tudnának beszélni, akik közt már sok a pályaelhagyó, mert már annyira eldurvultak a fiatalok. De elgondolkoztunk-e már azon, hogy mi idézi ezt elő? Ki a felelős ezért? „Az iskolai agresszió gyökere a szakemberek szerint a családban keresendő. Az otthonról hozott negatív példák döntően befolyásolják a gyermek iskolai magaviseletét, társaihoz való viszonyát” – olvasható az említett cikkben. Itt is elmondhatjuk, hogy a látott példa hat. Biztos mindenki látott már hadonászó, harci mozdulatokat imitáló óvodás korú gyermekeket. Nem velük született tudásról, hanem ellesett mozdulatokról van szó. Talán sokat vannak a tévé előtt felejtve...

Ha az apuka rendszeresen veri az anyukát, akkor hiába tanítja majd gyermekét arra, hogy bírjon önuralommal. Ha a szülő tehetetlenségében, mérgében a veréssel, büntetéssel kényszeríti a gyermeket arra, hogy szót fogadjon, a gyermekben az az érzés erősödik, hogy nem azért büntetik, mert jót akarnak neki, hanem hogy korlátozzák őt az akaratában. A szülők kiszámíthatatlan mérge el is bizonytalanítja a gyermeket: tényleg szeretnek?

A gyermekek ösztönösen kibújnak az engedelmisség alól (eredendő bűn). Ezért is nagyon fontos, hogy meg legyenek tanítva, hogy minden döntésüknek következménye lesz, amit vállalniuk kell; nem bújhatnak ki a felelősség alól, s mi sem tesszük jól, ha folyton felmentjük őket.

„Ha tiszteletben tartják a gyermeket, miközben megdorgálják, nem veszíti el a méltóságát akkor sem, ha valami nagyon rosszat tett. Az természetesen bántja, hogy hibázott, de bízik abban, hogy meg tudja oldani a problémát, és legközelebb majd jobban figyel” – írja Maurice E. Wagner pasztorálpszichológus. Az egyedül elfogadható és a gyermek érdekét szolgáló fegyelmezési módot a szeretetből fakadó óvás, féltés jellemzi, nem az indulat. A szülő szerető fegyelmezése a jó módszer, mert ilyenkor a szófogadatlán gyermek azt érezheti, hogy szülei nem rá haragszanak, csak a cselekedetével nincsenek megelégedve. De a szülő sokszor túlterhelt, s amikor pedig fáradt,

akkor sokszor – tehetetlenségében és a gyors hatás reményében – nem a helyzetet mérlegelve (mitől ilyen a gyermekem viselkedése?), hanem durván, indulatból, „rövidre zárva” fegyelmez. Minden szülővel előfordulhat, hogy elveszíti az önuralmát, ami természetesen nem azt jelenti, hogy nem szereti a gyermekét. De a túl gyakori harag és düh azt vonja maga után, hogy a szülő elveszíti a gyermek tiszteletét, aki a szülői tekintélyt sem fogja komolyan venni. Ezért fontos hangsúlyozni, hogy a szülőnek törekednie kell arra, hogy uralkodni tudjon indulatain.

Az indulatosan, dühből fegyelmező szülő viselkedése kiszámíthatatlan, a gyermek biztonságérzetét jócskán meggyöngíti. Nem érzékelheti a jóindulatú vezetést, a harag pedig azt erősíti benne, hogy a szülei nem szeretik őt. „A szülő haragja tehát védekezésre készíti a gyermeket, nem pedig arra, hogy elfogadja a tekintélyét” – írja Maurice E. Wagner a helyes önértékelésről írt könyvében. Ez a helyzet sokszor odavezet, hogy a gyermek ellenfélnek tekinti az őt fegyelmező szülőt, akivel fel kell venni a harcot, és dacol a tekintéllyel. A helyzetet még az is súlyosbítja, hogy az indulatból fegyelmeztett gyermekben az az érzés szilárdul meg, hogy csak akkor szeretik őt a szülei, ha jól viselkedik, s nem méltó a tiszteletükre. Az a szülő, amelyik nem tudja feltétel nélkül elfogadni gyermekét, nem adja meg neki azt az ösztönző erőt, hogy – történjék bármi – bízik benne.

Az így nevelkedettek elbizonytalanodnak, nem bíznak magukban. Az indulatától irányított nevelő csökkenti gyermeke önbecsülését, de egyben a saját tekintélyét is aláássa.

–kdI–

Kik a nevelendők?

Nem úgy van, hogy a nevelő mindig az, aki másokat nevel, a gyermek pedig csak a nevelendő. Hiszen a nevelő is gyarló ember, és az általa nevelt gyermek visszatükrözi az ő hibáit. Ezért igen ajánlatos, hogy a nevelő amennyire csak lehet, legyen tisztában saját nézeteivel és különösen saját hibáival. Amilyen az ember, olyan lesz a hitele és legerősebb hatása is.

(Carl Gustav Jung)

Ősszel lesz hetven éve annak, hogy Komáromban (először csak egy bérelt házban) ideiglenes árvaház létesült. A kiskoszmályi árvaházból kerültek oda fiú árvagyerekek azon okból, hogy módjuk legyen tovább tanulni a komáromi polgári iskolában. 1938 kora tavaszán pedig megkezdődött a Timótheus árvaház építése, ami őszre már tető alá is került és lakhatóvá vált. Ehhez a dátumhoz egy ismert név kapcsolódik: **Tóth Kálmán** lelkipásztor neve, aki ott volt már a kiskoszmályi árvaházban is, és akinek a komáromi árvaház létrejöttében döntő szerepe lett. De hogyan is kezdődött, mi előzte meg mindezt?

Tóth Kálmán a harmincas évek elején mint komáromi segédlelkész az ifjúság körében áldásosan munkálkodva ifjúsági bibliaköröket szervezett, és törekedett az isteni Ige örömeit a fiatalokhoz eljuttatni. Ez a munkája később Timótheus-munka név alatt folyt egyre eredményesebben, egyre nagyobb számban találkoztak a fiatalok. Egy idő után megszületett a bátor gondolat: jó lenne egy ifjúsági központot létesíteni. Erre a legalkalmasabb hely Kiskoszmályon, az ottani árvaház területén volt, ahol addig már több nyári ifjúsági konferenciát tartottak. A Timótheus ifjak egy nyári konferenciára külön, megfelelő fabarrakot építettek. A Timótheusok tenni akarását és a szolgálatok végzésére való készségüket látva Tóth Kálmán úgy érezte, elérkezett eredeti vágya és terve megvalósításának az ideje: árva gyermekek gondozásának a vállalása, amihez árvaházat kellene építeni. És a gondolatból és tervből áldozatokat vállaló tettek következtek.

1938. március elején a város szélén, a várostól ingyen kapott telken megkezdődhetett az építkezés, amit az előző évben meghirdetett gyűjtés eredményessége tett lehetővé. Szinte naponként érkeztek az adományok, ami folytatódott 1938-ban is. Csodálatosan összefogtak a segíteni akaró, cselekvő kezek. Önkéntes munkások jöttek nemcsak közlőrl, hanem távolról is. Önkéntes fuvarosok hordták az építkezéshez való anyagot. Az áldozatos munka meghozta a gyümölcsét, és 1938 őszén a Kiskoszmályról jött tizenkét árva gyerek (egy évi bérházban való lakás után) elsőként költözhetett be a Timótheus árvaházba. Az árvaház igazgatója Tóth Kálmán lelkipásztor lett. Segítői,

A MÚLT KÖTELEZ Összefogunk-e a Timótheus-házért?

munkatársai pedig mint nevelők: **Csukás Zsigmond** segédlelkész, **Szücs András** Kiskoszmályról jött nevelő, **Keszegh Pál** titkár, **Kocsi Gizella** dia-konissza testvér, és ott dolgozott még **Végh Ilonka** konyhavezető, besegített **Erzsébet** testvér és alkalmanként mások is. Ezek a nevelők végig hitükből fakadó felelősséggel, közvetlen szeretetükkel felügyeltek a gyermekekre és nekik lelki vezetőik, segítők, bátorítók, ha kellett, vigasztalók, mindeneseik voltak. Az árva gyermekek mellett mások is laktak az árvaházban. Felnőtt munkások, Timótheusok, akik már ott voltak a Timótheus-munka megindulásánál is.

Volt köztük borbély- és cipészsegéd, szabómesterséget kitanult Timótheus, asztalos és olyan tanoncok, akik már az árvaházban nőttek fel és onnan jártak a munkahelyükre. Az árvaházban kaptak lakást és kosztot felszabadulásukig. Néhányan közülük azután is az árvaházban maradtak. Továbbá laktak ott

Az árvaház egy 1946-ban készült felvételen

diákok is, főleg gimnazisták: lelkészeknek és tanítóknak és más református szülőknek a gyermekei, így az árvaházban lakók létszáma sokszor elérte a hatvanat. Minden ott lakóra nézve kötelező volt az árvaházi rend betartása. Tóth Kálmán igazgató nagyon ügyelt arra, hogy az iskolaköteles árva gyermekek addig maradjanak az árvaházban, amíg nincs biztosítva a megélhetésük. Arra törekedett, hogy polgári iskolát végezzenek, a tehetségesebbek tovább tanulhattak gimnáziumban, mások különböző mesterségeket tanulhattak ki.

Az árva gyermekek számára a napi-rend betartása természetes volt. A reggeli és esti áhítatokon való részvételük gyermeki hitük kibontakozását, erősö-

dését segítette. Az iskolába mindig együtt mentek egy nevelő kíséretében, és onnan haza is nevelő kísérte őket. A délutáni tanulás mellett szabad idejükben az árvaház kertjében a számukra kijelölt helyen minden gyermek a maga kis területét művelte meg. Vasárnapokon nevelők vezetésével együtt mentek templomba.

Az árvaház működését, mivel az államtól támogatást nem kapott, a támogató hívek és gyülekezetek adakozásai, adományai biztosították. Ezek mellett volt egy stabil jövedelmi forrás is, ami az árvaház működésének végéig tartott: az árvaház „baráti köre”, melynek tizenötön voltak a tagjai (köztük volt édesapám is), akik jövedelmük tizedét adták az árvaház javára. Emellett a kisebb-nagyobb adományok a hívektől és a gyülekezettől, valamint a gyülekezetek külön természetbeni adományai biztosították az árvaház zavartalan működését. A természetbeni juttatások

adományozásában Sókuszölce, Hetény, Marcelháza, Madar, Bátorkeszi gyülekezetei jártak az élen. Az adakozási készség a nehéz háborús években és utána is, az árvaház bezárásáig megmaradt. Az utolsó adakozó 1948. június 26-i dátummal van bejegyezve Hetényről 200

koronás adakozással. Némi bevételt hoztak a gyermekek is az évenként megismétlődő nyári brigádmunkáikról. Az árva gyermekek, amikor meghívták őket, Tóth Kálmán vezetésével időnként kijártak gyülekezetekbe árvaházi napokat tartani. Ilyenkor igehirdetés, énekszámok, versmondások, bizonygatótelemek gazdagították egy-egy gyülekezet ismeretét az árvaházi életéről.

Az árvaházban lakók békés, nyugodt mindennapjainak 1944 őszén vége szakadt. Közeledett a front. Szüleimmel 1944. október közepén átutazóban egy napot töltöttünk az árvaházban, de akkor már az épület egy részében német katonák laktak. November végén a hadi helyzet miatt az árvaházból mindenki-

A vajáni egyházközség múltjából

*Egykori vendégszeretet és gyülekezeti munka
egy ruszinszközi lelkész híradásában*

nek be kellett költöznie a városba, a Zámory utca 3. alá, a diákothosba, és az árva gyermekek ott várták meg a háború végét. 1945. január elején a szovjet harci egységek majdnem eljutottak az árvaházig (a téglagyárig), de a városba csak március végén jöttek be. Az árvaház épületében kisebb károk keletkeztek az ott lakó német katonák után, majd a hidépítő munkások után, a károkat a gyülekezetek segítségével kijavították, és 1945. június elején a gyermekek visszatérhettek az árvaházba.

Június 24-én bezárták a magyar iskolát, így szeptembertől az ott maradt húsz árva gyermek szlovák iskolába kényszerült járni. Elkezdődött a jogfosztottság ideje. Ebben a félelemmel teli, zavaros időkben Isten csodálatos kegyelme által az árvaház mégis tovább működhetett, de akkor már „správcája” is volt. Azonban ez nem akadályozta a három nevelő munkáját, akik továbbra is az evangélium szellemében vezették a gyermekeket. Ez az időszak 1948-ig tartott. Az állami illetékesek már kora tavasszal el akarták venni és be akarták zárni az árvaházat, de sikerült elintézni, hogy az iskolaév végéig működhessen; így június végén került sor erre a kényszerű lépésre. Keszegh Pál titkár adta át az árvaházat a városi hivatal megbízottjának a hajógyári megbízott jelenlétében, akik inasiskolát nyitottak az épületben. Az árvaházból távozó nevelők és a tizenkét árva csak a személyes dolgukat vihették magukkal. Az árva gyermekek további sorsa úgy alakult, hogy egy részük rokonoknál, befogadó családoknál talált otthonra, heten pedig átmentek Dunaalmásra. Az elvesztett árvaház épületét az állam addig használta, amíg megfelelő állapotban volt, de javításokat nem végeztek rajta, így egyre romlott az állapota, és lakhatatlanná vált. Majdnem omladozó állapotban kapta vissza az egyház.

A múlt évben elkezdődtek a felújítási munkák. Ez a munka komoly áldozatvállalást igényel. A régi árvaház építésénél, majd fenntartása során példásan összefogtak az adakozó hívek. Példát mutattak nekünk, hogyan kell jó ügyet támogatni, segíteni. Készek vagyunk-e mi ma, ebben a szentségtelen világban hasonlóan egy szent ügyre, a Timóteusház teljes rendbehozatalára úgy áldozni, adakozni, ahogyan azt annak idején a mi szüleink tették?

Borza Zoltán

A rozsnyói parókia történelmi irattárát rendezgetve rábukkantam egy érdekes vallomásra a *Református Egyház és Iskola* 1922. február 26-i számában, és úgy érzem, hogy ezt meg kell osztanom gyülekezeti tagjainkkal. Nem büszkeségből, hanem mindannyiunk hitbéli növekedése céljából.

Egy kicsit menjünk hát vissza az időben: 1922 elején egy lelképásztor elindul Ungvárról, hogy Vajánban meglátogassa rég nem látott iskolatársát, Isaák Józsefet. Csak egy estét tervezett ott maradni, de a hatalmas hóvihár miatt hat nap lett belőle, amire így emlékezett vissza: „Ungvárról kimentem Vajánba, hogy a lelkészi család körében eltöltsék egy estét. Azonban »ember tervez«. Másnapra hatalmas hóvihár kerekedett, úgyhogy ott rekedtem 6 napon keresztül és csak a 7-ik napon indulhattam haza.”

Ott létének vasárnapi élményeit közli a reformátussággal. Ezek voltak a benyomásai: „A délelőtti istentisztelet után a prédikátor kihirdette, hogy a vasárnapi iskola délután, a vallásos este hat órakor lesz megtartva. A délutáni istentiszteleten Szabó Béla segédlelkész tartott tartalmas bibliamagyarázatot, majd a templomból kijövet átmentünk az iskolába, ahol összegyűlve vártak a tanköteles gyermekek. A XXV. zsoltár első versének eléneklése után imádkozott a segédlelkész. Ezután a más alkalommal kiosztott vallásos iratokat szedte be, illetve cserélte ki, megkérdezve az elolvasott füzet tartalmát. Majd a Bibliát nyitották ki a gyermekek, melyből Jézus egy példázatát olvasták el otthon és mondták el a tartalmát itt az iskolában. Következett a gyermekekkel beszélgetés, bibliai helyek megkeresése; kik voltak az apostolok stb. Áttért ezután a segédlelkész a történelemre, amelyből egy monda elbeszélése következett, azután egy másikat felolvasott. Új egyházi ének tanulása után imával záródott a vasárnapi iskola. Igazán szép tanúbizonyosága annak, hogy hogyan kell a gyermekekkel megkedveltetni a vallásos élet követését.

Kíváncsi voltam a vallásos estére azok után, hogy bizonyos Kiss József Vajánban ütötte fel tanyáját, hogy egy szekta keletkezésével

megbontsa az egyház szépen fejlődő életét. A vallásos este is az iskolában folyt le. Isaák József lelkész Pál első levele Timótheushoz V. r. 17–20. versei alapján tanulságosan és szívhez szólóan beszélt az egyházi szolgák tisztéről és kötelességeiről. Szólt arról, hogy e szolgák ellen könnyen ne emeljen senki vádat. A meglévő egyházi kereten belül mindenki kifejezésre juttathatja vallásos életét, hiszen a református egyház nem akar egyebet tudni, mint azt, hogy fiai Isten- és emberszeretők legyenek. Azután a református egyház attól sem retten vissza, hogy kirekessze az egyházból azokat, akik annak ártására vannak. Az iskola telve volt férfiakal és nőkkel egyaránt, akik nagy figyelemmel hallgatták az előadást. Majd Arany Toldijából olvasott a lelkész, melyet hol derülten, hol elkomolyodva hallgattak az emberek. Tehát az egyházépítés munkája szépen halad Vajánban, nem is kell a vajániaikat féltetni attól, hogy eltévedjenek, mert ott kicsiny és nagy öntudatos keresztyén lesz a tevékeny lelképásztor vezetése alatt. Vajha mindenütt ezekről írhatnánk, amelyeket most e sorokban megörökítettem. Vajánban tehát nemcsak egy református lelkészi család vendégszeretetről győződtem meg, de tapasztalatokat szereztem arra nézve, hogy úgy én magam, mint mások is milyen módon munkálkodjunk a gyülekezeteinkben.”

Milyen jó olvasni ezt a bizonyosságtételt az egykori szolgatárs tollából. Jó lenne ma is ezeket az építő módszereket alkalmazni gyülekezeteink hitbéli élete növekedése céljából. Találkozni, beszélgetni, vallásos estét szervezni; jó lenne az Istent együtt dicsérni, mert mi is hasonló gondokkal küzdünk. A Sátán leselkedve tekint ránk minden kapualjban, és szétzilálja, szétdobálja a mi anyaszentegyházunkat. Az előttünk járók tettek ellene, szembenéztek a problémákkal, és Istennel orvosolták ezeket a bajokat. Legyünk hát erősek és bátrak, mert Isten igéje ma is élő és ható, és ezt üzeni nekünk: „Emlékezz az ősidőkre, gondold az elmúlt nemzedékek éveire! Kérdezd atyádat, elbeszéli, véneidet, elmondják” (5Móz 32,7).

Buza Zsolt

Az ajándékot el kell tudni fogadni

„Az pedig az örök élet, hogy ismernek téged” (Jn 17,3a).

Hiszed-e, hogy azt az Istent, aki teremtette az eget és a földet, Te személyesen ismerheted, vele kapcsolatot tarthatsz, tőle tiszta szívet és új életet kaphatsz? *„Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16).*

Azért nem ismerjük Istent, mert a bűneset óta elveszett állapotban születünk meg és az ellenség birodalmában élünk. Bűnös embernek nem lehet kapcsolata a szent és igazságos Istennel. Isten az embert az örök életre teremtette, és azt akarta, hogy vele boldog közösségben éljen. Mivel az ember az Édenben rosszul választott, bűnbe esett, és elveszítette az életet, a boldog közösséget, és *„a bűn zsoldja a halál” (Róma 6,23a)*. Nem kell azonban a halálban maradnunk, mert Isten csodálatos tervet készített. A bajba jutott ember megmentésére

Szabadítót küldött. Egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen.

Jézus Krisztus *„egyszer jelent meg az idők végén, hogy áldozatával eltörölje a bűnt” (Zsid 9,26b)*. *„Jézusnak, az ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől” (1Jn 1,7b)*. *„Őbenne van – az ő vére által – a mi megváltásunk, bűneink bocsánata” (Ef 1,7a)*.

Kereszthalálával a mi bűnadóságunkat kifizette, és az Atyát kiengeisztelte. Semmilyen más orvoság nincs a bűn „betegségére”. Jézus az egyetlen út, amely visszavezet oda, ahonnan engedetlensége miatt az ember kiesett. Újra lehet kapcsolatunk Istennel, visszakapcsolhatjuk az örök életet, de tennünk kell ezért, hiszen az ajándék – bármennyire is személyesen nekem szánták –, nem az enyém, ha elutasítom. Ha nem fogadom el az ajándékot, akkor semmi hasznom belőle.

Jézus Krisztus Isten ajándéka, és nekem be kell Őt fogadnom, hogy

megtisztítson, megújítson. Ha életem irányítását átadom neki, a sötétség fejedelmének távoznia kell. *„Akié a Fiú, azé az élet; akiben nincs meg Isten Fia, az élet sincs meg abban” (1Jn 5,12)*. *„A kik pedig befogadták, azokat felhatalmazta arra, hogy Isten gyermekeivé legyenek” (Jn 1,12a)*. Isten gyermekei a Szentlélek vezetése alatt élnek, békességük van, és boldogan teljesítik Atyjuk parancsait. Ők tudják, kinek hisznek, mert ismerik az egyedül igaz Istent és akit Ő elküldött: Jézus Krisztust.

*

Dicsőítünk és magasztalunk Téged, Isten Báránnya, aki hordozod a világ bűnét. Köszönjük, hogy vállaltad helyettünk a büntetést, és minden adósságunkat kifizetted. Le-fegyverezted a fejedelemségeket és hatalmasságokat, nyilvánosan megszegyenítetted őket. Megismertetted velünk az élet útját, teljes öröm van tenálad, örökké tart a gyönyörűség jobboldon. **Ámen.**

Brunácky Istvánné

A GOLGOTA

Jeruzsálem városfalához közel volt egy koponya formájú domb, héberül: Golgota, latinul: Kálvária. Kietlen vidék volt, „elátkozott” hely, ott végezték ki a bűnösöket. Külön kegyetlenségre vall, hogy az elítélteket előtte megkorbácsolták, majd vele vitették a kivégzőhelyre a gerendát, és az így holtra fáradt embert rászögezték (vagy rákötözték) a keresztfára, és azután állították bele az egészet az előre megásott gödörbe. Ilyen gyalázatos kivégzési módot leginkább háborús időkben alkalmaztak (Föniciában, Karthágóban, Egyiptomban és a Római Birodalomban). A halál iszonyatos szenvedések után szívbénulás következtében állt be.

Az Úr is vitte a gerendát, de amikor összeesett a teher alatt, egy szembejövő embert, aki a mezőről tartott hazafelé, arra kényszerítettek, hogy vigye helyette a keresztet. Cirénei Simon volt ez az ember, Márk azt is följegyezi, hogy Alexan-

der és Rufusz apja, akik később a keresztyén gyülekezet tagjai lettek.

„Vele együtt feszítettek keresztre két rablót, egyet jobb, egyet pedig bal keze felől” (Mk 15,27).

Pilátus készíttetett egy feliratot, amelyen héberül, latinul és görögül ez állt: Názáreti Jézus, a zsidók királya. Ez a zsidó főpapokat sértette (királyt és asszonyt soha nem feszítettek keresztre!), szóltak is mi-

atta Pilátusnak, de nem változtatott rajta.

A katonák elosztották maguk között a ruháit, köntösére pedig sorsot vetettek, mivel egybeszótt darab volt, sajnálták volna elvágni.

A főpapok is képesek voltak végignézni a keresztre feszítést, még

gúnyolódtak is rajta. Mária is ott állt, más asszonyok is, és János, a legfiatalabb tanítvány. Őrá bízta édesanyját az Úr.

(Lois Bitler)

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház Zsinati Tanácsa, amely 7. ülészakának 25. ülését Hanván tartotta 2007. március 16-án és 17-én, az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

– Tudomásul vette a 24. ülés határozatainak kiértékeléséről szóló jelentést, és jóváhagyta a 23. ülés jegyzőkönyvét.

– Felszólítja az illetékes egyházmegyék elnökségeit, hogy azon lelképásztoroknál, akik elváltak, válófélben vannak vagy házasságon kívül élnek együtt, a hatályos egyházi törvények alapján – fegyelmi eljárás keretében – vizsgálják ki, hogy az érintett lelkészek életvitelükkel nem merítették-e ki egyházunk alkotmányának a 17. § (4) bekezdés d) pontjában megjelölt fegyelmi vétségeket, illetve nem sértették-e meg a lelkészi esküjüket. A vizsgálatban segítséget nyújt az etikai bizottság által kidolgozott állásfoglalás.

– Megköszöni az etikai bizottságnak az alkoholizálás, házassági elválás, házasságtörés, szenvedélyek, függőségek, házasságon kívüli együttélés kérdéskörében elkészített állásfoglalását. A Zsinati Tanács egyetért az etikai bizottság jelentésével és állásfoglalásával, és elrendeli, hogy az egyházmegyék elnökségei a nevezett állásfoglalást ismertessék az egyházmegyékkel. Az ismertetés formájáról 2007. május 30-ig tegyenek jelentést.

– Megadta a lelkészjelölti jogállást Martin Szabónak (Kassai Szlovák Református Egyházközség) és Miroslav Vargának (Hernádszadány).

– Jóváhagyta 100.000,- szlovák korona kölcsön folyósítását a Padányi Református Egyházközségnek. A kölcsön visszafizetésének határideje 2012. december 31. A kölcsön inflációt kiegyenlítő kamatát a Zsinati Tanács 3,5%-ban szabja meg. A kölcsön kizárólag a padányi lelkészlak és gyülekezeti terem építésének finanszírozására használható.

– Jóváhagyta 400.000,- szlovák korona kölcsön folyósítását a Felsőszecsei Református Egyházközségnek. A kölcsön visszafizetésének határideje 2012. december 31. A kölcsön inflációt kiegyenlítő kamatát a Zsinati Tanács 3,5%-ban szabja meg. A kölcsön kizárólag a felsőszecsei református templom felújítására használható.

– Jóváhagyta 750.000,- szlovák korona kölcsön folyósítását a Nagymihályi Református Egyházközségnek. A kölcsön visszafizetésének határideje 2012.

A Zsinati Tanács 25. üléséről

december 31. A kölcsön inflációt kiegyenlítő kamatát a Zsinati Tanács 3,5%-ban szabja meg. A kölcsön kizárólag a nagymihályi lelkészlak és a gyülekezeti terem épülete befejezésének finanszírozására használható. A kölcsön folyósításának feltétele, hogy a Nagymihályi Református Egyházközség rendezi a segélyalap tartozásait.

– A Zsinat elé terjeszti a lelkészházaspár egyik és másik tagja két különböző anyaegyházközségbe való megválasztásának kérdését.

– Engedélyezi Bihari Richárd volt alacskai lelképásztor lelkészi képzésének honosítását, és kérelmét az ügyben illetékes Lelkészképesítő Bizottság elé terjeszti.

– Megbízta Milen Erzsébet feledi lelképásztort és Vincze Árpád zsinati tanácsost, folytassák a budapesti Károli Gáspár Református Egyetemen a mentálhigiénés szakképzés beindítására vonatkozó tárgyalásokat, készítsék elő az egyetem és egyházunk között kötéendő szerződést, készítsék elő a képzés részletes költség- és finanszírozási tervét, egyben vegyék fel segélyszervezetekkel a kapcsolatot, és pályázatok útján próbálják biztosítani a képzés finanszírozását. A Zsinati Tanács ajánlja, hogy az egyházmegyei lelkészértekezleteken legyenek ismertetve a képzés feltételei.

– A lelkészi szolgálatról szóló 1/2005-ös számú törvény 33. § (4) bekezdése alapján 2007. április 1-jei hatállyal a Homonnai Református Egyházközség helyettes lelkészévé Danuska Hudákovát nevezi ki. Az egyházközségben végzendő lelkészi szolgálatban segítségére lehet káplánja, Pavol Kačkoš. A Zsinati Tanács kéri a Nagymihályi Református Egyházmegye elnökségét, hogy a Homonnai Református Egyházközség iratára visszaszolgáltatására vonatkozó jogos igény rendezéséről tegyen részletes írásos jelentést.

– Megállapítja, hogy az egyház által előírt képzésnek, illetve gyakorlatnak része a legáció és a gyülekezeti gyakorlat. A Zsinati Tanács jóváhagyja a szolgálati megbízólevél és a lelkészjelölt törzslapjának nyomtatványát, valamint a gyülekezeti gyakorlat szempontjait. A szolgálati megbízólevél a legációt követő 30 napon belüli visszaküldetéséért a fogadó gyülekezet lelképásztora felel. A Zsinati Tanács jóváhagyja, hogy a lelkészjelöltek nyilvántartását (beleértve a legációk és gyülekezeti gyakorlat iratait)

a megbízott zsinati tanácsos vezeti, a szolgálati megbízólevelet egyházunk püspöke írja alá.

– Jóváhagyja, hogy a Szlovákiai Református Keresztény Egyház minden olyan külföldi, Komáromban tanuló teológiai hallgatónak, aki a teológiai tanulmányok folytatásához rendelkezik saját egyháza vagy egyházkerülete püspökének, illetve elnökségének ajánlásával, a legáció és a gyülekezeti gyakorlat kapcsán egyházunk lelkészjelöltjeivel egyenlő jogokat biztosít, illetve azonos köteleességeket ír elő. A Zsinati Tanács nem gördít akadályt az elé, hogy egyházunkban abszolválják a második lelkészképesítő vizsgát, és arról igazolást állít ki.

– Utólagosan jóváhagyta a Zsinati Elnökség ösztöndíjak tárgyában hozott ZSE-24/2007-es számú határozatát.

– Összhangban a lelkészi szolgálatról szóló 1/2005-ös számú törvény 42. §-ával a Komáromi Református Egyházmegye közgyűlésének javaslatára Feszty Zsolt lelkészi képzését öt évre hatályban tartja.

– Felhívja a lelképásztorok, gondnokok és presbiterek szíves figyelmét, éljenek az erkölcsi örökséggel és a törvény adta lehetőséggel: kereszt- és vezetéknévüket használják anyanyelvükön, ezt nyilvánítsák ki hivatalos úton, okmányaikat ennek értelmében rendezzék.

– Megbízta Fekete Vince főgondnokot és Fazekas László püspökhelyettest, hogy állítsák össze, aktualizálják és jóváhagyásra tárják a Zsinati Tanács elé a lelkészek, illetve a hivatalban dolgozó lelkészi és nem lelkészi alkalmazottak munkaköri leírását.

– Továbbra is hatályban tartja azon határozatát, mely szerint egyházunk lelkészjelöltje köteles teológiai tanulmányait a Selye János Egyetem Református Teológiai Karán kezdeni.

– A Zsinat legközelebbi, 11. ülésére a következő tárgysorozati pontokat terjeszti be: az előző ülés jegyzőkönyvének elfogadása, hitelesítése; püspöki jelentés az egyház életéről; alkotmányértelmezés (ZST-64/2007); a Segélyalapról szóló 3/2005-ös számú törvény módosítása (ZST-67/2007); Magyarbódi Református Egyházközség – egyházmegyeváltás; a választásokról szóló törvény; alkotmányértelmezés és törvényértelmezés – 70 éves korhatár.

Előző számunkban részletesen ismertettük az adónk két százalékaival történő támogatással kapcsolatos tudnivalókat, s kértük mind a természetes, mind a jogi személyeket, hogy befizetett adójuk két százalékaival az egyházunkhoz kötődő szervezetek valamelyikét támogassák. Ugyanezzel a kéréssel fordulunk most újra azon természetes személyekhez, akik az adóelőlegüket a munkáltatójukkal számoltatták el.

Felajánlási nyilatkozatukat és a befizetett adójukról a munkaadójuk által kiállított igazolást (az űrlapok márciusi számunk mellékletét képezték) **2007. április 30-ig** kell eljuttatniuk a lakhelyük szerint illetékes adóhivatalba.

Tisztelettel kérjük, hogy viselkedjen öntudatos polgárként és egyháztagként, ne hagyja elúszni a törvények által tálcán kínált lehetőséget, tegyen jót és adója két százalékaival az egyházunkhoz kötődő szervezetek valamelyikét támogassa!

A református háttérű szervezetek

Az idei évre regisztrált református háttérű szervezetek adatai, mégpedig regisztrációjuk sorrendjében:

Rodičovské združenie Reformovaného cirkevného gymnázia v Rimavskej Sobote – A Rimaszombati Református Egyházi Gimnázium Szülői Munkaközössége

Cím: Daxnerova 42, 979 01 Rimavská Sobota (Rimaszombat). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 37949071.

Timoteus

Cím: Jókaiho 34, 945 01 Komárno (Komárom). Jogi forma: nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby (közhasznú szolgáltatást nyújtó nonprofit szervezet). IČO: 37970836.

Živá voda – Élő Víz

Cím: Jókaiho 34, 945 01 Komárno (Komárom). Jogi forma: neinvestičný fond (nem beruházási alap). IČO: 36096415.

Adónk két százalékaival a református háttérű civil szervezeteket erősítsük!

Koinonia

Cím: Kostolný rad 13, 077 01 Kráľovský Chlmec (Királyhelmece). Jogi forma: neinvestičný fond (nem beruházási alap). IČO: 31256384.

Ženský spolok pri Reformovanej kresťanskej cirkvi v Komárne – Komáromi Református Nőegylet

Cím: Jókaiho 34, 945 01 Komárno (Komárom). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 37862189

Bodor István

Cím: Hlavné námestie 16, 979 01 Rimavská Sobota (Rimaszombat). Jogi forma: neinvestičný fond (nem beruházási alap). IČO: 37954083.

Záujmové združenie Gábora Lónyayho – Lónyay Gábor Egyesület

Cím: 076 74 Draňov (Deregnő) 216. Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 31256732.

Združenie maďarských rodičov na Slovensku pri Reformovanej základnej škole cirkevnej, Dolný Štál – Az Alistáli Református Egyházi Alapiskola Szülői Munkaközössége

Cím: Hlavná 85, 930 10 Dolný Štál (Alistál). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 35626356 341.

RE-MI-DIA – Reformovaná misia a diakonia

Cím: Nám. sv. Cyrila a Metoda 51, 078 01 Sečovce. Jogi forma: nezisková organizácia (nonprofit szervezet). IČO: 35581620.

Paulos

Cím: 049 43 Jablonov nad Turňou (Szádalmás) 110. Jogi forma: nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby (közhasznú szolgáltatást nyújtó nonprofit szervezet). IČO: 35581875.

Reformovaná záchranná misia – Református Mentőmisszió

Cím: 930 14 Mad 104. Jogi forma: účelové zariadenie cirkvi (egyházi célintézmény). IČO: 35559691.

IČO: 36078158.

Zväz reformovanej kresťanskej mládeže v Moldavskej nížine – Bódva-völgyi Református Ifjúsági Szövetség

Cím: Hlavná 47, 045 01 Moldava nad Bodvou (Szepsi). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 35556722.

Združenie maďarských rodičov na Slovensku, Cirkevné gymnázium s vyučovacím jazykom maďarským, Levice – A Lévai Magyar Tanítási Nyelvű Egyházi Gimnázium Szülői Munkaközössége

Cím: Sv. Michala 38, 934 01 Levice (Léva). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 35626356 240.

Pro Ecclesia

Cím: Kósu Schoppera 25, 048 01 Rožňava (Rozsnyó). Jogi forma: neinvestičný fond (nem beruházási alap). IČO: 31256325.

Zväz mladých reformovaných – Fial Reformátusok Szövetsége

Cím: Bukovecká 10, 040 12 Košice (Kassa). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 31958273.

Kálvin

Cím: Nám. Jána Kalvína 2/A, 929 01 Dunajská Streda (Dunaszerdahely). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 45010340.

Eklézsia

Cím: Čepel'ská 55, 079 01 Veľké Kapušany (Nagykapos). Jogi forma: nezisková organizácia (nonprofit szervezet). IČO: 35581557.

Eben-Háézer

Cím: Hámosiho 190, 049 51 Brzotín (Berzété). Jogi forma: neinvestičný fond (nem beruházási alap). IČO: 31256317.

Fénysugár Polgári Társulás

Cím: Maurerova 11, 040 22 Košice (Kassa). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 35559691.

Készítette: –akb–

Országos Kántorképző Tanfolyam

Kezdek és haladók számára (A1, A2, B1, B2, C1, C2, D1, D2 és továbbképző csoport)

Időpont: 2007. július 4–22.

Helyszín: Alistál (az imaház és a református iskola termei)

A tanfolyam vezetője: Süll Kinga
Részvételi díj: teljes ellátással 2000,- korona/fő

Jelentkezési határidő: **2007. május 31.**

A hallgató a tanfolyam sikeres elvégzése után a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház által kiadott és elismert bizonyítványt kap.

Kántorképző tanfolyam

Kezdek számára (A1, A2 csoport)

Időpont: 2007. július 23–29.

Helyszín: Rimaszombat (a Tompa Mihály Református Gimnázium és kollégiuma helyiségei)

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház idej egyházzenei rendezvényeiről

A tanfolyam vezetője: Süll Kinga
Részvételi díj: teljes ellátással 500,- korona/fő

Jelentkezési határidő: **2007. május 31.**

Kántorképző tanfolyam

Kezdek számára (A1, A2 csoport)

Időpont: 2007. augusztus 6–11.

Helyszín: Deregyő (a Református Tanulmányi Központ helyiségei)

A tanfolyam vezetője: Süll Kinga
Részvételi díj: teljes ellátással 500,- korona/fő

Jelentkezési határidő: **2007. május 31.**

IV. Gyermekkórustábor

(6–14 évesek számára)

Időpont: 2007. július 30. – augusztus 5.

Helyszín: Bátorkeszi

A tábor vezetője: Süll Kinga

Részvételi díj: teljes ellátással 1100,- korona

Jelentkezési határidő: **2007. június 30.**

*

Valamennyi zenei rendezvényről részletes információ található az egyházzenei internetes honlap aktuális oldalain. További információval szolgál, a jelentkezéseket fogadja, az észrevételeket és hozzászólásokat várja **Süll Kinga** egyházzenesz: **945 01 Komárom, Jókai utca 34.** Mobil: **0915/737 801**, e-mail: **refzene@refzene.sk**. Egyházzenei internetes honlap: **www.refzene.sk**

A hollandiai Chantdante kórus májusi szlovákiai fellépéseiről

Szeretettel értesítjük gyülekezeiteink zenekedvelő közönségét, hogy május 25. és 27. között már harmadik felvidéki körútjára érkezik a hollandiai **Chantdante** kórus. A kórus két, illetve három évvel ezelőtt már énekelt egyméhány családközi gyülekezetben.

A tizenhárom tagból álló református énekár tizenhét éve működik. Hollandia számos gyülekezetében egy előre gondosan megtervezett program szerint ünnepi istentiszteletek, esküvők alkalmával lép fel, de rendszeresen énekelnek öregotthonban, temetéseken, egyházi kórházakban, színházban is.

Repertoárjuk egyházi énekekből, klasszikus zenéből, spirituálékból, populáris népzeneből áll, amit holland, angol, német, francia, héber nyelven adnak elő. Hozzánk – akárcsak korábban – pár magyar énekkel is készülnek.

A kórus karnagya **Dirk Jan Warnaar** orgonaművész, aki több holland gyülekezet orgonistája, több

kórus vezetője, egyben zeneszerző és szövegíró, valamint dokumentumfilmek készítője. A balkáni háború hátrahagyott borzalmairól készített dokumentumképeit a kórus felsőpatonyi fellépését követően egy tárlaton láthatja majd a közönség a falu kultúrházában. Említésre

méltó, hogy Dirk Jan Warnaar – aki szabad idejében költeményeket is ír – Kodály Zoltánnak és Liszt Ferencnek is kiváló ismerője és kedvelője.

Az idej koncertjeiket az alábbi helyszíneken és időpontokban követhetjük figyelemmel:

Május 25-én:

11.00 órakor: Alistáli Református

Egyházi Alapiskola

16.30 órakor: Nagymegyer, református templom

18.30 órakor: Csicsó, református templom

Május 26-án:

11.00 órakor: Martos, református templom

14.00 órakor: Bátorkeszi, református templom

18.00 órakor: Apácaszakállas, református templom

Május 27-én:

10.30 órakor: Diósförgepatony, református templom (a pünkösdi istentisztelet keretében)

15.00 órakor: Alistál, református templom

18.00 órakor: Felsőpatony, kultúrház (ahol a kórus közösen lép fel a Lux aeterna kamarakórusal).

*

A kórus, valamint az érdeklődő testvérek, fiatalok részére május 25-én, este 9 órától a felsőpatonyi szövetkezet étkezdéjének nagytermében táncéjszaki szervezünk. Minden kedves érdeklődőt szeretettel várunk erre az alkalomra, valamint a kórus fellépéseire is. A kórusról képanyag, valamint bővebb információk a www.chantdante.nl weboldalon található.

Marcelháza

Évfordulós megemlékezés

A Marcelházai Református Egyházközség február 18-án megemlékezett egykori lelkipásztoráról, Tömösközi Lászlóról, aki ötven évvel ezelőtt hunyt el. Az alábbiakban Édes Dezső tiszteletbeli gondnok emlékező beszédéből olvasható kivonat.

Fiatalkoromban találkoztam először Tömösközi tiszteletes úrral. Már az első látása különös komolyságot és értéket sugárzott, bár betegsége jelei sem hiányoztak. Ha megszólalt, csak igazolódtak meglátásaim, benyomásaim. Később tudtam meg, hogy az új republika beindulása körüli meghurcolások, börtön, kínzások eredményeinek hordozója. Nem hagytak neki nyugtot. Ajánlatos volt másik járásba kerülnie, így **Tóth Kálmán** tiszteletes úr javaslatára választotta meg gyülekezetünk 1950-ben.

Fiatalként versírással is próbálkoztam, abban is sok tanácsot adott. Tudtommal ő is írt verseket. **Szekanek** plébánostól hallottam, hogy Petőfinék a *Szeptember végén* című versét nyugati hexameterben német nyelvre is átültette, amit elképzelni is alig tudtam. Nemrég megtaláltam utolsó terjedelmes levelét, amit a katonasághoz írt nekem. Oda is adtam a fiának, Szabolcsnak.

A zenében is igen jártas volt. Egyszer, az akkori énekkarral gyakoroltunk har-

mónium mellett, és az egyik ének harmadik szólamában egy módosítást valahogy elnéztem. Egyszer csak nyílt a templomajtó, és felszól: „Az ott B, nem H.” Igen elszégyelltem magam.

Az igehirdetés szolgálatát minden elé helyezte. Előadóképessége, a stílus és a tartalom, magyarság tekintetében kimagasló volt. Egyénisége, műveltsége szerint – úgy mondták – püspökképes ember, csak testi állapota volt kétséges. Így annak idején **Varga Imre** lett a püspök. Előfordult többször is, hogy betegágýából kelt fel és ment a szószékre. Ott is fájdalmak jelei mutatkoztak az arcán és a hangján, sokszor helyettesítésre szorult.

Engem az ő javaslatára választottak meg egyházmegyei jegyzővé. Presbiteri jegyzőnek is ő kért fel, és Tóth Kálmán tiszteletes úr temetésére is ő küldött el bennünket és látott el tanáccsal – már a gipszágyból.

Banai doktor emberileg minden tőle telhetőt megtett a gyógykezelést illetően, míg végül egy vasárnap délelőtti istentiszteletéről kijövén megengedte, aki akar, elbúcsúzhat... Sokan álltunk meg a betegágý mellett, és mindenkire vetett egy búcsúpillantást. Talán még aznap elpihent a beteg test. Félre volt téve az úrasztala, és itt, e helyen volt felravatalozva. Nagy részvétellel temettük.

Jóka

Jubilál a Firesz kórus

A Fial Reformátusok Szövetségének kórusa idén ünnepli fennállásának 10. évfordulóját. A jubileum alkalmából március 18-án ünnepi istentiszteletre került sor a jókai református templomban, ahol az ígét **Édes Árpád** alistá-li lelkipásztor, a kórus „lelki atyja” hirdette az aznapi újszövetségi Ige alapján: „...mondjátok egymásnak zsoltárokat, dicséreteket és lelki énekeket; énekeljétek és mondjátok dicséretet szívetekben az Úrnak, és adjatok hálát az Istennek, az Atyának mindenkor mindenért, a mi Urunk Jézus Krisztus nevében” (Ef 5,19-20).

Az istentiszteleten felhangzott a régi és új tagokból álló kórus bizonyágtétele, jelen volt **Ág Tibor** népdalgyűjtő, a kórus első karnagya; vezényelt **Berkesi Sándor** Liszt-díjas karnagy (1998–2004

A Cantate Domino kórus tagjai (a jobb szélén Berkési Sándor)

között vezette a kórust) és **Süll Kinga**, a németországi Hallében végzett egyházenész, a kórus jelenlegi vezetője.

Izsap

Az Úr a szabadítás

Március 1-je és 4-e közt evangé-lizációs napokon vehettünk részt az izsapi gyülekezetben, ahol a szolgálatot **Puskás Ferenc** lévita végezte. Négy estén keresztül Jónás könyve alapján szólt Isten Igéje hozzánk.

Az Isten elől menekülő Jónás is megtapasztalhatta, hogy szabadulása Isten kezében volt. Felismerte, hogy őmiatta háborog a tenger, és a többiek elvesznek miatta. A hal gyomrában imádkozott az Úrhoz, és meghallgatásra talált, mert a hal kiköpte őt a szárazföldre. Elvégezte küldetését, és hirdette Ninive lakosainak: negyven nap és elpusztulnak. Az Ige bennünket is figyelmeztet: nem tudjuk napjaink számát, mert azok az Úrnál vannak. Még ma el kell fogadni Isten ajándékát, amit Jézus Krisztusban kínál.

Ninive lakosai megmenekültek, mert bűnbánatot tartottak. Jézus Krisztusban mi is megváltott életűek lehetünk. Mert igralmas a mi Urunk, türelme hosszú, a bűnbánó bűnöst szereti. Ezért ne meneküljünk megszólító Igéje elől, hanem halljuk meg, mi az ő akarata a mi életünkben.

Áldja meg az Úr az ige hirdetőjét és azokat, akik meghallották, hogy van szabadulás a bűn fogságából.

Horváth Emma

A Firesz kórus 1997-ben alakult azzal a céllal, hogy minél több gyülekezetbe elvigye énekszóban az evangéliumot. A fiatal kórustagok Szlovákia számos magyarlakta helységébe valók. A kórus évente 5–6 alkalommal tart próbát, ami gyülekezeti szolgálattal kapcsolódik egybe. A kórus szívesen énekel istentiszteleteken, koncerteken, zenés áhítatokon. 1999-ben Galántán, a XI. Kodály Napokon aranykoszorús minősítést nyert. Legjelentősebb külföldi útjai Ausztriába, Németországba, Magyarországra, Hollandiába, Csehországba és Erdélybe vezettek.

A kórus első hanghordozója 2000-ben jelent meg *Tégy Uram engem áldással* címmel, a második pedig a mostani jubileumra. (Megrendelhető a refzene@refzene.sk címen, vagy megvásárolható Süll Kingánál. Ára 200 korona.)

Istennek hálát adva az eltelt tíz esztendőért a Firesz kórus a jubileum alkalmából felvette a *Cantate Domino* (Énekeljétek az Úrnak) nevet.

Süll Kinga

Versengés történt a Zempléni Református Egyházmegyében, melynek tárgya az volt, hogy ki tud többet a Bibliából, ki ismeri jobban Mózes második könyvének első húsz fejezetét (Mózes születését, a zsidó nép egyiptomi szolgátságából való csodálatos szabadulását és a pusztai vándorlás kezdeti időszakát), amikor is sok-sok csoda átélője lehetett Isten választott népe.

Vetélkedőre gyülekeztek össze tehát 2007. március 17-én Királyhelmeceken nyolc gyülekezet (Bacska, Királyhelmece, Kisgéres, Kiskövesd, Nagygéres, Szentes, Szomotor, Szöllöske) két korcsoportra osztott csapatai, hogy összemérjék tudásukat. A három tagból álló csapatok hosszú heteken át tanultak, készültek, sőt volt, ahol helyi, gyülekezeti szintű vetélkedőn is megmérettettek, mivel csapatonként csupán hárman jöhettek; így ahol többen készültek, ott helyileg választották ki a legjobbakat.

Az alkalom megnyitásként, lelki útmutatást adva – nem csupán a vetélkedő napjára, de egész életükre –, **Molnár Elemér** esperes, helybeli lelkipásztor szövegként utalva, hogy a tényleges út mellett milyen lelki utat kellett megtennie a pusztában hozzá szóló Istenig.

Ezt követően korcsoportoknak megfelelően ki lettek osztva a feladatlapok. Már az írásbelinél kitűnt, hogy milyen felkészülten érkeztek a csapatok, mivel a kissé nehezebb tesztkérdések ellenére is voltak, akik pár perc alatt, szinte gondolkodás nélkül oldották meg a feladatokat; s voltak csapatok, melyek maximális pontszámot értek el. A szóbeli megoldások a felkészítő lelkészekből álló zsűri meglátását igazolták: a

Királyhelmece

Nyolc gyülekezet közös versenye

tesztkérdések megoldásánál nem az ismeretek hiányából, hanem inkább figyelmetlenségéből, elszáradt válaszadásokból adódott egy-egy csapat pontvesztése.

A szóbeli részben a gyerekek az említett bibliai részek egy-egy eseményének az elmondásával adtak számot tudásukról, valamint egy-egy ének elneveléséért és a Tízparancsolat ismeretért még pluszpontokat kaphattak. Nagy izgalommal, ugyanakkor nagy lelkesedéssel adtak számot a gyülekezeti csapatok tudásukról, ami bátran nevezhető akár bizonyágtételnek is, mivel voltak, akik igeversek idézésével támasztották alá az elmondottakat. A várakozó csapatok nagy hévvel beszéltek meg az udvaron vagy a frissítő fogyasztása közben, hogy mi volt, mi lesz, ki mit, hogyan, mennyit tanult, készült; kérdezték egymást, igyekeztek egymásnak is bizonyítani, hogy ők igazán készültek és még a legapróbb részleteket is megtanulták. Ez igaz is volt, ezért a legtöbb csapatot a szóbeli vizsgán is maximális pontszámokkal tudtuk értékelni. Ebből adódott a zsűri későbbi „gondja”, mivel az idősebbek csoportjánál (6–8. osztályos diákok) öt csapat maximális pontszámot kapott, így az első díjat az öt csapatnak megosztva

ítélte oda. A többi csapat is csupán egy-két ponttal maradt le a dobogó legfelső fokáról. A fiatalabb korcsoportnál (4–6. osztályos diákok) valamivel könnyebb volt dönteni, bár itt is nagyon kis különbségeken múltott, hogy ki hányadik helyen végzett.

Az eredményhirdetésre az ebéd után került sor, amikor a búcsú szavai előtt az emléklapok mellett a gyerekek átvehették még az Evangéliumi Kiadó által felajánlott könyvjutalmakat is.

Ezúton is köszönjük a felkészítő lelkipásztoroknak fáradásukat, hogy a gyermekek bibliaismereti tudásának bővítését, Urunk dolgaival való foglalkozásukat szem előtt tartva készítették a gyerekeket erre a versenyre, nem sajnálva az időt, a fáradságot. Örömteli tény, hogy korunkban, amikor a Biblia feledésbe merüléséről beszélnek, gyerekek csoportjai készülnek, olvassák, szinte tanulmányozzák, és csodálattal ismerik fel, hogy sasszárnyon hordozta Isten Izráelt. Hisszük, hogy a bibliaismereti vetélkedő résztvevőiben a nevek, adatok tudásán túl megmarad Istennek a népével szemben tanúsított gondoskodó szeretetének a felismerése és a Tízparancsolat ismerete, mert akkor elmondható, hogy érdemes volt. De mindezért legyen elsősorban Urunké a dicsőség, aki az igemag hintése után az élő, Krisztusba vetett hitet is megadhatja ezeknek a gyerekeknek a szívébe.

Molnár István

Ünnepi istentisztelet

Dr. Erdélyi Géza püspök 70. születésnapja alkalmából április 14-én, szombaton 10.30 órakor hálaadó istentisztelet lesz a rimaszombati református templomban. Az igehirdetés szolgálatát Bölcseki Gusztáv tiszántúli püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke végzi. Köszöntőt mond Tökés László királyhágómelléki püspök, a Magyar Reformátusok Világszövetségének elnöke és Molnár János, a Selye János Egyetem Református Teológiai Karának dékánja. Az istentisztelet perselypénze egyházunk diakóniáját fogja szolgálni.

MÉSZÁROS ISTVÁN (1929–2007)

Február 14-én életének 78. évében elhunyt Mészáros István, a Tiszáninneri Református Egyházkerület nyugalmazott püspöke, aki a rendszerváltás után tizenkét éven keresztül, 2003-ig a Sárospataki Teológiai Akadémia professzora is volt.

Február 21-én utolsó szolgálati helyén, a miskolc-avasi református templomban ravatalozták fel. A gyászistentiszteleten az igehirdetés szolgálatát Bölcseki Gusztáv püspök, az MRE Zsinatának lelkészi elnöke végezte.

Pályázat

Egyházunk gyülekezeti kórusai számára kottavásárlási pályázatot hirdet, melynek célja, hogy az aktív kórusok megfelelő kottákkal tudják ellátni magukat.

A pályázható összeg maximum 3000 korona. A pályázat beadási határideje: **2007. április 30.** A pályázatok elbírálásának határideje: 2007. május 13.

További információ és pályázati űrlap a refzene@refzene.sk címen kapható és igényelhető.

Mozgássérültek figyelmébe

A Tanyi Református Egyházközösség eladásra kínál használt, de jó állapotban levő elektromos meghajtású, jobb oldali botkormány vezérlésű tolókoscsit (új akkumulátorok szükségesek), valamint hagyományos tolókoscsit elejére szerelhető, egykerekes kézi meghajtást. Az érdeklődők a **0908/560 380**-as telefonszámon kaphatnak felvilágosítást.

■ Februárban az alábbi egyházmegei közgyűlések voltak: 4-én Felsőőröcsén a nagymihályi egyházmege, 10-én Rimaszécsen a gömöri egyházmege és Bodzásújlakon az ondava–hernádi egyházmege legfőbb tanácskozó testülete ülésezett.

■ Március 10-én Pozsonyban az evangélikus nagytemplomban ökumenikus ünnepi istentisztelet volt abból az alkalomból, hogy megkezdte működését a fegyveres erőknél létrehozott Ökumenikus Pasztorációs Központ. Az alkalmon – melyen egyházunkat Erdélyi Géza püspök képviselte – Miloš Klátik evangélikus püspök prédikált.

■ A március 15-i nemzeti ünnepen Erdélyi Géza püspök részt vett Pozsonyban a Magyar Köztársaság nagykövetsége által szervezett ünnepi koncerten.

■ Március 23-án egyházunk püspöke, Erdélyi Géza a rimaszombati Zsinati Irodában fogadta Heizer Antalt, Magyarország pozsonyi nagykövetét.

■ Egyházunk Zsinata legközelebbi ülésére április 19-e és 21-e között Hanván kerül sor. Napirendjén egyebek mellett a következő pontok fognak szerepelni: püspöki jelentés az egyház életéről, alkotmányértelmezés, a Segélyalapról szóló 3/2005-ös számú törvény módosítása, a választásokról szóló törvény, törvényértelmezés.

Pályázat

Az Érsekkétyi Református Egyházközösség presbitériuma pályázatot hirdet az Érsekkétyi Magyar Tanítási és Nevelési Nyelvű Egyházi Alapiskola és Óvoda igazgatói állásának betöltésére. A jelentkezés feltételeit az SZRKE 1/2000-es számú, közoktatásról szóló törvénye 13. cikkelyének 5. bekezdése tartalmazza. A pályázat beküldésének határideje: **2007. április 30.** A pályázatok a következő címre kérjük eljuttatni: **Református Lelkészi Hivatal, 935 64 Ke^t 148.**

*A Szentlélek Istentől
százdagon megáldott
bírói ünnepet kívánunk
minden kedves Olvasónknak
és Munkatársunknak.
A szerkesztőség*

■ A Pozsonyi Református Egyházmege kórustalálkozót szervez 2007. április 29-én az alistáli református templomban. 15 órai kezdettel fellépnek az egyházmege gyülekezeti kórusai.

A Pátria rádió (927 és 1017 kHz-en) protestáns műsorai:

Április 6-án, nagypénteken az ökumenikus ünnepi műsor stúdióvendége többek között Szabó András esperes, nagymegyeri lelkipásztor lesz.

Április 8-án, húsvétvasárnap a Világosság című egyházi műsorban istentiszteletet közvetítünk a megyercsi református templomból. Igét hirdeti Györi Matild lelkipásztor.

Április 15-én 19 órától a Világosságban Nőé bárkája kapcsán Drenkó Zoltán barkai lelkipásztor szól a hallgatókhoz.

Április 29-én 19 órától a Világosságban Mudi Henrietta Judit berzétei lelkipásztor Babel tornyának következményéről elmélkedik.

Május 13-án 19 órától a Világosságban Ábrahám elhívása a témája Miroslav Ma^to rozsnói evangélikus lelkipásztor igehirdetésének.

A Világosság ismétlése: másnap (hétfőn) 19 órakor.

Frekvenciák:

Nyugat-Szlovákia – 1098 kHz

Besztercebánya – 1065 kHz

Rimaszombat – 567 kHz

Eperjes – 702 kHz

Szerkesztő: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház hivatalos lapja. Kiadja a Zsinati Elnökség (Jókai u. 34, 945 01 Komárno). Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Dr. Erdélyi Géza

Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia
Előfizethető a szerkesztőség címén és a református lelkészi hivatalokban.

Előfizetési díj: egy évre 120 korona.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

930 10 Dolný Štál (Alistál) 386

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Regisztrációs szám: SÚTI 15/6